

**Slávny syn slávneho otca.
Alexej German mladší si prevzal
Zlatú kameru.**

Dôležité je vysloviť to, čo vás znepokojuje

Foto: Peter Reefe Kováč

Ceny sú podľa neho bonus, ktorý pomáha pracovať ďalej. To podstatné na práci režiséra však je vnútorný pocit víťazstva. Ten Alexej German mladší zrejme zažil už viackrát, keďže jeho filmy – od debutu *Posledný vlak* až po najnovší *Dovlatov* – stále pútajú medzinárodnú pozornosť. Dva z nich počas Art Film Festuvidia aj Košice.

Váš otec bol slávny režisér Alexej German starší. Študoval u Kozinceva, známeho svojim experimentálnym prístupom. Prenieslo sa niečo z toho aj do jeho a vašej tvorby?

Z istého pohľadu samozrejme, keďže syn vždy zdedí niečo od svojich rodičov. Organicky je tam predpoklad, že sa niečo prenieslo aj do mojej tvorby. Ale na druhej strane, ja som žiakom leningradskej školy, čo je pojem zo 70-tych a 80-tych rokov minulého storočia. Tam sú isté rozdiely oproti tvorbe môjho otca, napríklad ja vo svojich filmoch zobrazujem viac Petrohrad ako mesto.

Váš otec svoj posledný film *Je ťažké byť bohom* nestihol dokončiť. Záver ste vytvorili vy spolu s vašou mamou. Bol ťažké dať bodku za otcovým dielom?

Nikto nevie, ako by otec zakončil tento film. Možno by ho napokon úplne prerobil. Ale my sme ho dokončili približne tým

smerom, ako to on chcel. A či to bolo zložité? Zložitosť a komplikovanosť sa nedá merať, pretože nevieme, k čomu to prirovnať. Určite to bolo ťažké, ale nezveličoval by som. Viete, život je v princípe veľmi nepríjemná vec. A preto v porovnaní s bežnými nepríjemnosťami života bola aj toto len ďalšia nepríjemnosť, aj keď možno zložitejšia. To, čo ma trápi je, že nevieme, ako by to dopadlo, keby film dokončil otec. Nevieme, či by ho bol dokončil, či by bol takýto, či by ho zverejnil...

Ešte chvíľu zostaneme pri tých ťažších témach. Pretože film, o ktorom hovoríme, je najmä o zle. Prišli ste teda pri tejto snímke na to, čo je podstata zla?

Nad tým som nikdy nerozmýšľal. Ťažko povedať, čo je to zlo. Ten film totiž nehovorí o samotnom zle, ale o nástupe zla, jeho mutáciách a nemožnosti toho, že by nakoniec vyhralo dobro.

Pri vašej vlastnej tvorbe nemôžeme obísť ceny, ktoré ste získali. Už váš debut *Posledný vlak* získal cenu v Benátkach a mnoho ďalších cien. Čo takýto úspech hneď na začiatku kariéry znamená pre mladého režiséra?

Nič zvláštne. Po získaní dôležitej ceny sa ale oveľa ľahšie nájde priateľka (*smiech*). Všetci vás majú radi, potom na to všetci zabudnú a zase majú radi niekoho iného. Ale pre mňa ceny nie sú to hlavné. Ceny sú bonus, ktorý vám pomáha ďalej pracovať. Ja sa snažím nevnímať tieto ocenenia, pretože sú dobré filmy, ktoré nedostanú žiadnu cenu a, naopak, sú zlé filmy, ktoré dostanú veľa cien. V konečnom dôsledku sú ocenenia filmov politika. Takže sa snažím nevnímať ich tak, aby na mňa príliš vplývali. Je, samozrejme, príjemné, keď človek dostane ocenenie a nehovorím, že ich nerád dostávam, ale nemalo by to meniť povahu človeka.

pokračovanie na str. 2

Som zvedavá, ako sa festivalu podarí spojiť mainstream a experiment

Priznám sa, že tieto bloky sú pre mňa prekvapením. Zdá sa, že každý z nich bude mať nejaký spojovací moment, nejakú jednotiacu tému. V prípade bloku, ktorý som práve videla, ide o pozíciu človeka v spoločnosti. Páčilo sa mi, že žánrový aj štýlový záber filmov bol nesmierne rozmanitý a že sa dramaturgovia nebáli doňho zaradiť aj filmy, ktoré si dokážem predstaviť možno aj v galérii. Tieto filmy sú úplne nenaratívne a vyžadujú si od diváka úplne iný typ vnímania než tie, ktoré naratívne boli.

Pozdávalo sa mi, že tam bola aj kombinácia hraného a animovaného filmu a tiež filmu, ktorý mal dokumentárny charakter. Okrem krátkych filmov by som sa určite chcela pozrieť na sekciu, ktorú pripravila Eva Filová. Bude to blok filmov na tému československých vzťahov. Ja som vyštudovaná filmová historička a zaujímam sa práve o toto konkrétne obdobie. V Košiciach nie som prvýkrát. Bola som tu pred pár rokmi, zdá sa mi však, akoby to bolo nedávno. Bol to v čase, keď sa stali Košice Európskym hlavným mestom kultúry, a práve tu v Kulturparku sa konala jedna z výstav.

Som zvedavá, akým spôsobom pôjde zladíť dokopy tú akoby oficiálnu PR identitu festivalu, ktorú by som prirovnala k festivalu v Karlových Varoch, spolu s krátkymi filmami, ktoré majú skôr experimentálny charakter. Chcem si to tento rok otestovať a v prípade, že by sa mi páčilo, tak sa určite chcem vrátiť!

Marika Kupková

Filmová historička, kurátorka a členka poroty Medzinárodnej súťaže krátkych filmov

A čo čerstvá Zlatá kamera, ktorú ste získali tu na Art Film Feste?

Najprv som vôbec nevedel, čo mám povedať, lebo nikdy neviem, čo mám povedať, keď dostanem nejakú cenu. Potom som si pomyslel, že toto ocenenie znamená uznanie mojej tvorby, že moje filmy nerobím zbytočne a niekto ich aj potrebuje, že moja práca má nejaký zmysel. Vo všeobecnosti sa dá povedať, že nič nemá zmysel. Ale keď sa na to nepozierám vo všeobecnosti, ale z konkrétnej oblasti, v ktorej pracujem, tak si poviem, že niekto si niečo z toho odnesie. Nezachová sa to na tisícročia a možno ani na storočia, ale aspoň v istom časovom úseku moja práca má nejaký zmysel.

Ak teda ceny nie sú pre vás na filmovaní tým najdôležitejším, čo to je?

Vnútrotný pocit víťazstva. Prijemný pocit z toho, keď vidíte, ako z tých jednotlivých častí – práce kameramanov, zvukárov, scenáristov a tak ďalej – vznikne nakoniec harmonická jednota. Dôležitý je aj pocit, keď sa človek večer vracia domov a vie, že sa mu dnes niečo podarilo. A dôležitý je aj vysloviť to, čo vás znepokojuje.

Vy ste k filmu vlastne prešli od divadla...

...nie celkom. Ja som iba chvíľu študoval za divadelného kritika. Takže nemôžem povedať, že som prešiel z divadla, lebo som v ňom nikdy nebol.

Prečo ste zanechali divadelnú kritiku?

Bolo to nudné. Nie je v tom tá energia.

Možno by som bol dobrým divadelným kritikom, ale nevidel som v tom perspektívu práve kvôli tomu, že sa mi to zdalo nudné.

Tu v Košiciach môžeme vidieť dva vaše filmy. Jeden z nich hovorí o umelcovi dušenom režimom v 70-tych rokoch. Prečo ste si vybrali práve život dlho neuznaného umelca Dovlatova?

Pretože to nebol Rus, bol to arménsky žid a taká paradoxná osobnosť. Nikto za jeho života nechcel tlačiť jeho knihy a po smrti sa stal veľmi populárnym. Mal veľmi tragický osud, a pritom písal veselé príbehy. Bol to fyzicky pekný muž so zovňajškom Taliana a žil v chladnom Petrohrade. Mal veľa žien, ale pritom sa vrátil k svojej manželke. Zaujímal ma ten vnútrotný konflikt v ňom, a popri tom som

mal možnosť vrátiť sa do mesta môjho detstva, do Petrohradu.

Tvrdíte, že dôležité je zachytiť ľudí, nie tak obraz doby. Pre mnohých umelcov je a bol veľkou inšpiráciou práve ruský človek a jeho duša. Je to tak aj u vás?

To sa pekne hovorí, duša ruského človeka. Je to taký odbytový tovar. Duša ruského človeka je dôležitá, je veľmi protirečivá, veľmi rozlahlá v čase. Ale je to niečo, čo sa nedá zjednodušiť, sformulovať, nedá sa to postulovať, lebo je tam príliš veľká rôznorodosť – etnická, geografická, historická. Je to niečo neuchopiteľné. Preto nás, Rusov, doteraz Európa nepochopila, hoci chápú, že nás nechápú. Jediný, kto jej trochu rozumel, bol Lev Nikolajevič Tolstoj. Ale on bol posledný, kto ju chápal.

Aké sú vaše ďalšie tvorivé plány?

V prvom rade mám plány liečiť sa. Ale inak mám veľmi veľa plánov, povedal by som, že čím horšie sa cítim alebo čím častejšie mi zlyháva nejaká časť organizmu, tým viac sa ponáram do práce. Plánov je teda veľa, chcem robiť dokumentárne filmy, veľký film o ženách, ktoré bojovali vo vojne, nejaký menší film... Je toho naozaj veľmi veľa.

Mária Mlaková

Film Dovlatov zo sekcie Zlatá kamera hrajú:
21. júna: 18:30,
Kulturpark 2 JOJ Cinema

Blok 99

Festivalový tím odporúča

Nočný oddych v podobe zábavy aj strachu

Nočná prehliadka ponúka možnosť oddychu v podobe zábavy ako i strachu po náročnom maratone vážnejších filmov z iných sekcií. Tohtoročný výber zároveň predstavuje i podnetné a filmársky inovatívne prístupy k zabehným žánrovým pravidlám, napr. zombie hororovej komédie, migračnej problematiky a duchárskych príbehov.

Hororová senzácia z tohtoročného Sundance festivalu **Prekliate dedičstvo** je určite niečo, čo by si nemal nechať ujsť žiaden filmový fajnšmeker. Príbeh rodiny, ktorej osud sa po smrti ich babičky

postupne zmení v tragickú šnúru hrôzostrašných udalostí so šokujúcim koncom, sa hneď po prvej projekcii v Sundance stal miláčikom divákov i kritiky, ktorá ho neváhala prirovnávať k takým klasikám žánru ako Rosemaryino dieťa, Vyháňač diabla či Kubrickovo Osvietenie. Popri zaujímavom príbehu a hutnej atmosfére boli vyzdvihované aj výborné herecké výkony tak dospelých, ako prednostne potom i detských predstaviteľov.

Skutočnosť, že prostredie väznice nemusí vždy byť iba miestom odpykania hriechu a obratu k vnútornej náprave

Prekliate dedičstvo

Vzbura

jednotlivca, ale naopak, je to štartovací bod na jednosmerke do ešte väčšieho kolotoča násillia a krutosti, presvedčivo ukazuje príbeh filmu Blok 99. Režisér S. Craig Zahler, ktorý tri roky dozadu predstavil mrazivý western Krvavý tomahavk, tentoraz zachádza ešte ďalej a **Blok 99** predstavuje jeho vstup do vôd u istej skupiny divákov obľúbenej poetiky grindhouse exploatačných filmov.

A keďže na začiatku som spomínal Nočnú prehliadku ako výber, pri ktorom sa môžete tiež pobaviť (hoci na humore veľmi špecifickom), dávam do pozornosti

aj zábavnú koninu s názvom **Vzbura**. Jednoduchý príbeh o rádovom zamestnancovi, ktorý sa po boku fešnej blondinky postaví svojim nadriadeným, je vystavaný v dobre známych žánrových mantineloch obmedzeného priestoru výškovej budovy, kde po vypuknutí nákazlivej epidémie sa začína morbidna verzia vybijanej protivníkov, kde sa nudné kancelárske pomôcky menia na účinné zbrane.

Adrián Žiška,
zostavovateľ sekcie
Nočná prehliadka

Rachel Weisz a Rachel McAdams vo filme, ktorý hovorí o odvahe byť sebou samým.

Zakázaná láska dvoch žien

V jeden rok premiéroval dva filmy. Jeden – Fantastická žena – získal Oscara za najlepšiu cudzojazyčný film. Druhý film Neposlušnosť zostal v akomsi tichu, aby neodpútal pozornosť od Fantastickej ženy. Dnes, keď už má čilsky režisér Sebastián Lelio cenu od americkej Akadémie filmových umení a vied, nastal čas o tomto filme rozprávať.

„Moje filmy, to je organický proces. Nerozhodol som sa pred pár rokmi, že teraz urobím tri filmy sústredené na ženy, ktoré sa pohybujú na okraji spoločnosti, alebo príbehy, ktoré tieto ženy stavajú do centra. Ja som sa len cítil pohnutý a priťahovaný myšlienkou vytvorenia týchto portrétov. Ako pri kubistických portrétoch sa na ne môžem pozeráť z každého uhla a stále prechádzať celým emočným spektrom. Ako padajú a znova sa stavajú na nohy. Je na tom niečo, čo so mnou hýbe a ja len nasledujem túto emóciu,“ vysvetlil pre Slant magazín Sebastián Lelio, ktorý pred Fantastickou ženou a Neposlušnosťou natočil ešte snímku Gloria o staršej žene odmietajúcej rezignovať na život.

A aký obraz ženy maľuje vo filme Neposlušnosť? Ústrednou postavou je vlastne dvojica, ktorá po dlhšom odlúčení

opäť prepadá vzájomnej láske. Úspešná fotografka Ronit (Rachel Weisz) sa po rokoch musí vrátiť do ortodoxnej židovskej komunity, aby sa postarala o pozostalosť svojho otca – rabína, najvyššej autority tejto rigidnej spoločnosti. Návrat do sveta, ktorý mal byť pre ňu dávnou a uzavretou životnou kapitolou, skomplikuje stretnutie s bývalou láskou Esti (Rachel McAdams). Lenže striktný prístup komunity zasahuje životy tých, čo sa vzopru zákazom, silno.

Mnohovrstevnatá dráma o láske, viere, postavení a úlohách žien v živote vznikla podľa knihy Naomi Alderman, ktorá v nej opisuje vlastné skúsenosti z tejto komunity. Kniha umne využíva rôzne dynamiky dvoch hlavných postáv. „Hľadala som príbeh, ktorý by hovoril, že žena môže byť vo vzťahu s inou ženou. Myslím si, že v takmer každom príbehu, ktorý som robila, som bola

vo vzťahu s mužom. A potom prišla táto kniha. Znelo to ako niečo veľmi moderne, ale zasadené do komunity, ktorá bola len cez ulicu od miesta, kde som v západnom Londýne vyrastala a v ktorej byť gejom, byť lesbičkou je tabu,“ povedala Rachel Weisz pre NPR. Práve Rachel Weisz túžila tento projekt urobiť viac ako desať rokov. „Myslím si, že to bolo veľmi špeciálne a bola to česť, že som bol pozvaný režirovať tento film, pretože som vždy cítil, že je pre Rachel veľmi osobný. Vyrastala v susedstve tejto komunity a je to svet jej detstva, aj keď nevyrastala priamo v tej komunite. Sú určité veci, ktoré sa jej osobne dotýkajú. Túto úlohu prijala obzvlášť kvôli tomu. Ale bola taká veľkorysá, že mi umožnila nájsť si vlastnú perspektívu, uhol pohľadu a riešenie. A počas nakrúcania mi ako herečka dôverovala. Som za to naozaj

vďačný,“ dodal Sebastián Lelio.

Film, ktorý rozpráva predovšetkým o odvahe byť samým sebou, obsahuje jednu z najrealistickejších milostných lesbických scén. Médiá ju označujú ako raritný príklad toho, keď muž zrežuruje milostný akt dvoch žien s rešpektom a autentickosťou.

Zuzana Sotáková

Film zo sekcie Okolo sveta hrajú: **18. júna: 21:00,** Kulturpark 2 JOJ Cinema

Aké je postavenie žien vo filmovom priemysle bude témou dnešnej diskusie.

Filmárky o postavení žien vo filme

V čom je podnikanie vo filmovom priemysle špecifické? Je výhodou, ak je producentom muž? Prečo sa podnikanie žien stalo u nás fenoménom a môže byť podnikanie umením? To sú otázky, ktoré budú dnes podvečer padať počas diskusie v Tabačke. O svoje skúsenosti aj predstavy sa podelia známe filmárky Wanda Adamik Hrycová, Tereza Nvotová a Marianna Čengel Solčanská. „Tieto dámy vnímame nielen ako úspešné vo svojom odbore, ale aj v podnikaní, a tiež sú príkladom toho, ako sa dá sklbiť kariéra a rodina. Dúfame, že potenciálnym podnikateľkám

budú inšpiráciou,“ hovorí riaditeľka súťaže Podnikateľka Slovenska Lucia Veselská, ktorá bude s nimi diskutovať.

„Keďže chceme spoznať podnikateľské prostredie, v ktorom ženy podnikajú v celej jeho šírke a spoznať aj špecifické potreby podnikateľiek v konkrétnom odvetví, rozhodli sme sa diskusný formát Womanoffice zacieliť na podnikanie žien vo filmovom priemysle na Slovensku,“ približuje Lucia Veselská a pokračuje: „V rámci diskusie otvoríme tému postavenia žien v tomto odvetví, či ide ešte stále o typicky mužské povolania, v čom je prístup

žien v podnikaní, ale aj tvorbe iných, aké sú benefity slobodného povolania, v čom sú úskalia podnikania v umeleckých oblastiach, ale aj prečo stále viac žien zvažuje podnikanie ako kariérnu alternatívu a prečo ženy na Slovensku potrebujú vlastnú súťaž v podnikaní, Podnikateľku Slovenska,“ vysvetľuje, prečo tento nápad vznikol. Podľa jej názoru vo filmovom priemysle ešte stále dominujú muži, ale je cítiť, že nastupujúca generácia vníma tradičné rozdelenie povolania na ženské a mužské už oveľa voľnejšie. „Kritériom úspechu v odbore ani výber povolania by nemalo byť ovplyvnené tým, či je niekto muž alebo žena, ale tým, aký kvalitný výkon podáva. Aj keď, samozrejme, existujú určité špecifiká pre mužov a ženy, bolo by fajn, aby či už

u odbornej, alebo u laickej verejnosti, bolo čo najmenej kultúrnych stereotypov. Rovnako ako mužovi svedčí, keď je na rodičovskej dovolenke, žene svedčí, keď podniká a je potrebné ju v jej rozhodnutí podporiť,“ uzatvára Veselovská.

ZS

Diskusia WOMANOFFICE: Filmujem, podnikám, som žena... bude: **18. júna: 17:00,** Tabačka Kulturfabrik

Festival krátkych filmov sa vrátil a najnovšie spojil sily s Art Film Festom.

Festival Azyl oslovuje pestrosťou

Festival Azyl funguje ako online platforma. Zameraný je na krátke filmy do niekoľkých minút a tento rok sa po päťročnej pauze znovuzrodil, navyše sa spojil s najväčším slovenským filmovým festivalom, Art Film Festom. Ten bude vo svojom programe premietiť výber najlepších „azyláckych“ filmov. Popri dvoch sekciách určených minútovým a päťminútovým filmom majú možnosť súťažiť aj tvorcovia videoklipov, keďže ide o žáner, ktorý je neodmysliteľnou súčasťou krátkometrážnej tvorby.

Autori mohli krátke diela prihlasovať do 15. mája, zo stovky filmov bola do každej z troch sekcií vybraná desiatka najlepších a víťazov vyhlásia počas záverečného ceremonálu 26. ročníka Art Film Festu. „Festival bol pozastavený z pragmatického dôvodu, popri povinnostiach v Slovenskom rozhlas som sa mu nemohol naplno venovať. Vo februári som z rozhlasu odišiel, a tak sme s Viliamom Štrelingerom Azyl opäť spustili,“ vysvetľuje spoluzakladateľ Azylu a jeho riaditeľ Maroš Hečko. „Konceptcia sa príliš nezmenila, vypustili sme súťaž Reklama na život. V uplynulých piatich rokoch vzniklo mnoho videoklipov na veľmi dobrej úrovni, preto sme sa rozhodli najlepší oceniť.“

Organizátori spolupracujú aj s filmovými školami, ktoré do súťaže posielajú študentské filmy. Tvoria približne dvadsať percent prihlásených prác. „Sme súčasťou svetovej Asociácie minútových filmov, cez ktorú sa filmári dozvedia o možnosti zapojiť sa aj do našej súťaže.“ Zastúpenie je teda podľa Maroša Hečka medzinárodné a zaujímavé.

„Kedysi som spolupracoval so Zuzanou Homolovou, ktorá robí detské animované filmy so žiakmi od päť do trinásť rokov a každý rok som nejaký z ich filmov vybral. Sú to výtvarné krúžky, na ktorých sa žiaci učia animovať a krátke filmy robia spolu s učiteľmi. Do desiatky najlepších sa však tento rok nedostal žiaden z nich,“ odpovedá Maroš Hečko na otázku, či príležitosť zapojiť sa využívajú aj amatérski filmári. Prevažnú časť tvoria diela študentov, teda začínajúcich filmárov. „Filmy autorov od osemnásť do dvadsaťpäť rokov sú odjakživa jadrom festivalu Azyl. Profesionáli, ktorí si už natáčajú aj zarábajú, nám poslali asi dvadsiatku filmov. Napríklad, takmer všetky videoklipy natočili profesionáli.“

Azyl sa podľa Maroša Hečka snaží zachovať žánrovú pestrosť. „Hovoril som si, že minútový dokumentárny film sa snáď ani nedá natočiť, no pred časom u nás

Záber z videoklipu Mareka Pártyša a Dušana Husára

dokument dokonca vyhral,“ spomína Maroš Hečko. Vytvárať priestor pre krátkometrážnu tvorbu má jednoznačne zmysel, dokazuje to aj príklad krátkeho dokumentu o zeleninovom a potravinovom trhu, ktorý v minulosti vyhral na londýnskom festivale. „Trh fungoval desaťročia na rovnakom mieste, no developer tento pozemok od Londýna odkúpil, aby na ňom postavil budovu. Minútový dokument realizoval syn jedného z tých, ktorí na trhu predávali, čím pokračovali v niekoľkogeneračnej rodinnej tradícii, s otcom a ďalšími majiteľmi stánkov. Zverejnil ho britský magazín Guardian, čo rozprúdilo takú diskusiu, že sa developer nakoniec rozhodol kúpiť iný pozemok a trh sa zachoval. Bolo pre mňa až neuveriteľné, že minútový dokument môže mať takúto silu. Vzbudil záujem verejnosti, ktorá sa postavila za správnu vec,“ zamýšľa sa Hečko.

Spomedzi prihlásených filmov ho zaujal napríklad nápad ako nazerať na Monu Lisu a za výrazné považuje videoklipy. Jedným z nich je klip kameramana Dušana Husára. „Je formálne netradičný, má svetovú úroveň, môžu ho poslať na ktorýkoľvek festival. Výborný je obsahom aj estetikou. Zaujal ma aj videoklip Enrika Bistika, ktorý natočil pre rapperov. Pracuje s maskami, robí ich

jeho priateľka, ktorá je výtvarníčka a má prapodivnú, hororovú atmosféru.“ Do finálneho výberu sa dostali aj dva videoklipy pre Jimmyho P., ktorý podľa Hečka dokáže hudbou a osobnosťou pritiahnúť k spolupráci filmárov ochotných opustiť konvencie a vyskúšať si niečo netradičné. Finálny výber je podľa neho zaujímavý a namiešaný, zastúpená je celá žánrová škála, od hraných, dokumentárnych a animovaných filmov až po avantgardné dielka, ktoré experimentujú s formou. „Azyl považuje pestrosť za kľúčovú, v čom chce ďalej pokračovať,“ uzatvára riaditeľ festivalu Azyl Maroš Hečko.

Roberta Tóthová

Osmičkové výročia Socializmus s Dubčekovou tvárou

Pred päťdesiatimi rokmi sa Československo nakrátko politicky nadýchlo. Známy proces Pražskej jari a jedna z jej ústredných postáv – Alexander Dubček – sa stali námetom rovnomeného filmu režiséra Laca Halamu.

Film Dubček má podtitul Krátka jar, dlhá zima a opisuje udalosti, ktoré predchádzali a nasledovali vpádu vojsk Varšavskej zmluvy z 21. augusta 1968. Ani po polstoročí tieto udalosti nestratili na aktuálnosti, práve naopak. Kvôli váhe tejto témy bol pôvodne televízny film napokon transformovaný pre kiná. Ku cti tejto snímke slúži aj fakt, že ide vlastne o prvý hraný film o Alexandrovi Dubčekovi. O mužovi, ktorý stál na čele demokratizačného procesu v Československu v pohnutom roku 1968. O mužovi, ktorý musel čeliť vpádu „spriatelenej“ vojsk a jeho politickým následkom. A v poslednom pláne o mužovi, ktorý tragicky zomrel v roku 1992 na následky dopravnej nehody. „Práve prelínanie týchto rovín nám umožňuje rozvíjať dramatickú líniu a prehlbovať psychologické prežívanie hlavného hrdinu,“ povedal pre Film.sk režisér Laco Halama.

Tento film je teda vystavaný na a okolo osobnosti Alexandra Dubčeka. Casting na

obsadenie hlavnej úlohy sa však prekvapivo nekonal, režisér s kameramanom sa jednoznačne zhodli na hercovi Adrianovi Jastrabanovi, ktorého tvár nie je divákovi až tak chronicky známa. „Priznávam, osemdesiat percent informácií som sa dozvedel práve pri práci na tomto filme. Moje vedomosti o ňom (Dubčekovi, pozn.) boli dovtedy veľmi povrchné,“ povedal Jastraban v rozhovore pre denník Sme. Zároveň dodal, že Dubček mal v sebe svetlo, aké dnes politickým lídrom veľmi chýba a aj preto sa stotožnil s jeho pozitívnym obrazom.

Reformný politik sa v tejto snímke zhrýza otázkami, do akej miery sa dá čeliť obrovskej moci, kam až zjásť v boji za svoje ideály. Tieto otázky sa netýkajú len roku 1968 a následnej tvrdej normalizácie, ale sú stále aktuálne aj dnes.

Hrané scény režisér Laco Halama doplnil aj viacerými archívnymi materiálmi. „Archívy sú vyberané precízne. Sú strihané so zámerom umocniť dramatickú zápletku

a ich objem je okolo päť percent celkovej stopáže. Pri prehrávaní archívov sa nám dokonca podarilo nájsť niekoľko doteraz nikdy nepublikovaných záberov z noci, keď sa začala okupácia,“ uviedol pre Film.sk režisér.

Popri Adrianovi Jastrabanovi sa v snímke objavuje v úlohe jeho manželky Táňa Radeva a Brežneva si zahral Ukrajinec Volodymir Nečeperenko. Z autorského kolektívu je určite potrebné spomenúť ešte jedno meno, Ľubicu Čekovskú. Ak sa hovorí, že dobrú filmovú hudbu by si divák ani nemal uvedomovať, v tomto prípade sa oplatí sústrediť aj na prácu tejto skúsenej hudobnej skladateľky.

Čo sa týka samotného natáčania, takmer všetky scény majú prívlastok Made in Slovakia. Výnimkou je kúpalisko, na

ktorom vznikla legendárna fotka Dubčeka skákajúceho do vody. Kvôli tomuto záberu štáb cestoval do Kyjeva. Pod scenár sa autorsky podpísal Viliam Klimáček, ktorý doňho zakomponoval aj Dubčekove vnútorné monológy, ktoré divákovi pomôžu zorientovať sa aj v historických reáliách. Výsledkom je zaujímavý pohľad (nielen) za dvere ťažkých politických rokovaní, ktoré poznačili vývoj Československa na desiatky ďalších rokov.

Mária Mlaková

Film zo sekcie 100 SK/CZ (Sto rokov vzájomnosti) hrajú: **18. júna: 21:00,** Kino Úsmev VSE Cinema

Festival AZYL – Best of 2005 – 2012 hrajú: **19. júna: 15:30,**

Festival AZYL – Best of 2018 hrajú: **22. júna: 20:30,** Kino Úsmev VSE Cinema

V dokumente o výstrednom fotografovi museli vynechať celú desaťročnicu.

Roberta Vana si diváci obľúbia aj pre jeho úprimnosť

Filmár a fotograf

Adolf Zika zožal v Čechách s dokumentárnym filmom Robert Vano – Príbeh človeka na jeho prekvapenie veľký divácky úspech. Na Art Film Feste ho dnes osobne uvedú režisér Adolf Zika a Robert Vano.

To, že si svetoznámy fotograf a rodák z Nových Zámok Robert Vano zaslúžil pozornosť Adolfa Ziku, vychádzalo aj z filmárovej predošlej tvorby. Už v roku 2007 venoval celovečerný dokument jednému z najvýznamnejších českých fotografov súčasnosti Janovi Saudkovi. Na festivale v Montreale ho vyhlásili za najlepší dokumentárny film.

„Slávne osobnosti ma svojim spôsobom bavia. Roberta Vano poznám dvadsať rokov a keďže som sám umelecký fotograf, chcel som nahliadnuť do duše iného fotografa,“ vysvetľuje Adolf Zika a dodáva, že aj napriek tomu sa o ňom počas natáčania, ktoré trvalo jeden rok, dozvedel mnoho nového.

Robert Vano je v Čechách celebritou, no ľudia ho vnímajú cez médiá a televízne šou. „S Vanom neustále diskutujú o tom, aké slávne osobnosti fotil, koho slávneho stretol a mňa to vnútorne štvalo. Roberta však zaujímajú celkom iné veci a to som chcel rozlúsknuť.“ Zika vyzval protagonistu, aby mu rozprával o svojom živote, o „všetkých tých veciach, o ktorých sa ľudia neradi bavia“. Autor si od filmu nič nesľuboval, o to viac ho prekvapilo, že si dokument pozrelo v Čechách viac ako 600 000 ľudí a pozitívne sa k nemu vyjadrujú aj kritici.

Ťažšie to mal Adolf Zika s uplatňovaním autorských zámerov. „Robert nechcel nikam letieť, už to, že priletel teraz do Košíc je absolútne unikátne, vo filme sa totiž dozvieme, že nikam nelietal a nikdy ani nebude, práve to teda prekonal. Z lietadla má totiž veľký strach. Nechcel ísť natáčať ani do lesa, pretože má z neho depresie.“ Keď Vano emigroval, ukrýval sa totiž v lese, kde naňho dokonca strieľali. „Chcel som ho tam vziať po šesťdesiatich rokoch, chcel som ho dostať späť domov, no na

obe miesta odmietol ísť,“ vysvetľuje filmár. Do veľkej miery sa teda opieral o archívne materiály a ďalšou zložkou sú dialógy s protagonistom. „Sedemnášť hodín sme sa vo zvukovom štúdiu rozprávali, nahovorili sme celý jeho život, čím natáčanie začalo.“

Zika priznáva, že v strižni to vonkoncom nemali ľahké. „Život Roberta Vana je taký obsiahly, že sme mali napokon tri filmy a ja som sa musel pre jeden z nich rozhodnúť.“ Jedným z motívov bola emigrácia a prepojenie s dvomi ďalšími ľuďmi, s ktorými kedysi emigroval. V emigračnom tábore ich rozdelili a až po mnohých rokoch zistil, že títo ľudia žijú vo Švédsku a spojil sa s nimi cez Skype. Druhá dejová línia sa zameriavala na Vanov zložitý vzťah s rodinou, matkou a sestrou. „Potom sme mali tretiu zložku, ktorú tvorí Robert. Všetky tie tri príbehy sme museli prepojiť. V jeho živote je napríklad obdobie asi desiatich rokov, keď bral drogy, ktoré sme museli preskočiť, pretože si z neho pamätal veľmi málo.“ Vano to však vo filme úprimne priznáva. „Myslím si, že aj slovenské publikum bude

dost prekvapené z toho, aký je úprimný,“ uvažuje režisér.

Adolf Zika urobil pri natáčaní výnimku, prvýkrát totiž nepostupoval podľa pripraveného scenára. „Pri Janovi Saudkovi sme mali presný, absolútny scenár, kam, kde a ako ideme. Pri tomto filme som použil veľmi zvláštnu metódu, ktorá napokon vyšla.“ Ako prvé zdokumentoval celý Vanov život, od detstva až po súčasnosť, v zvukovej stope. „Potom som vzal všetky jeho fotografie a archívne videá, tiež od začiatku jeho života a mal som jednoduchý, trápny základ.“ Keď to všetko zosumarioval, začal kontrolovať, či všetky súvislosti logicky a časovo sedia a na základe toho dotáčali s Vanom ďalší materiál. „Toto celé sa zmiešalo, potom sme si dali pauzu a počas nej som zistil, že ten materiál je nesmierne komplikovaný. Bol som z toho na dne, myslel som aj na to, že od projektu odstúpim,“ priznáva Zika a dodáva, že mnoho faktov nesesedelo, pretože sa Vanove výpovede rôznili. Komplikované je predovšetkým Vanove drogové obdobie.

„Niektoré veci sú teda polofikcia, no nie sú to nepravdy, nikdy si nevymýšľa.“

Výsledkom je podľa autora úprimný film. Robert Vano nevedel, aký bude finálny tvar, Zikovi dal voľnosť a film ho podľa neho dojal.

„Vano hovorí o nepohodlných veciach, ktoré by normálne človek nepovedal, aj napriek tomu si ho divák obľúbi a to je najdôležitejšie,“ konštatuje režisér a na otázku, či má v pláne natočiť ďalší dokument o významnom fotografovi, odpovedá záporne. „Zo žijúcich českých fotografov sú najvýznamnejší Jan Saudek, Robert Vano a, vyznie to asi blbo, ale tretí som ja a sám o sebe dokument točiť nebudem,“ uzatvára položartom filmár.

Roberta Tóthová

Film zo sekcie Variety Select: Art Films hrajú: **18. júna: 15:30,** Kino Tabačka

Anketa: Čo ste už na festivale videli?

My sme kedysi chodievali do Trenčianskych Teplíc. Potom sme si spravili prestávku a tento rok sme prišli po prvýkrát vyskúšať Košice. Práve sme vyšli z projekcie bloku Medzinárodnej súťaže krátkych filmov. Páčila sa nám rôznorodosť filmov, ktoré v nej sú.

Saša, Bratislava

Na Art Film Fest chodíme so Sašou naozaj dlhé roky. Je to vždy taká prvá dovolenka v roku. Filmový festival je super v tom, že sa dá stráviť veľa času v kine. Stretnem tu veľa známych.

Tomáš, Bratislava

Na festival chodím pravidelne. Dnes som videl dobrý animovaný film Kojot. Ťažko povedať o čom bol, ale bolo to veľmi krvavé.

Teo, Bratislava

Nehostinná krajina | Hostile

Kino Slovan

11:30 Stretnutie | *The Summit* (LA)
r. Santiago Mitre, 2017, 114' fic. {OV/en/sk}

14:00 Hannah | *Hannah* (EC)
r. Andrea Pallaoro, 2017, 95' fic. {OV/en/sk}

16:30 Mary Poppins | *Mary Poppins* (ML)
r. Robert Stevenson, 1964, 139' fic. {EV/x/sk}

19:00 Tvár | *Mug* (B2C)
r. Małgorzata Szumowska, 2018, 91' fic. {OV/sk, en/x}

21:30 Veľký Budha+ | *The Great Buddha+* (EP)
r. Huang Hsin-Yao, 2017, 104' fic. {OV/en/sk}

Kunsthalle

11:00 Manželka | *The Wife* (AW)
r. Björn Runge, 2017, 100' fic. {EV/x/sk}

13:30 Tiesňové volanie | *The Guilty* (CF)
r. Gustav Möller, 2018, 85' fic. {OV/sk, en}

16:30 Čo len ľudia povedia | *What Will People Say* (CF)
r. Iram Haq, 2017, 106' fic. {OV/en/sk}

19:00 Jeden deň | *One Day* (CF) r. Zsófia Szilágyi, 2018, 99' fic. {OV/en/sk}

22:00 Človek, vesmír, čas a človek | *Human, Space, Time and Human* (AW)
r. Kim Ki-duk, 2018, 122' fic. {OV/en/sk}

Kulturpark JOJ Cinema

K 110:00 Gordon a Paddy | *Gordon & Paddy* (CHM)
r. Linda Hambäck, 2017, 65' anim. {ΩSk, en/x}

K 112:30 Motýle | *Butterflies* (CF)
r. Tolga Karaçelik, 2018, 117' fic. {OV/en/sk}

K 2 13:00 Súťaž krátkych filmov II | *Competition of Short Films II* (CF)
r. rôzni/various, 2017 – 2018, 87' {OV/en/sk}

K 115:30 Náklad | *The Load* (CF)
r. Ognjen Glavonić, 2018, 98' fic. {OV/en/sk}

K 2 16:00 Súťaž krátkych filmov III | *Competition of Short Films III* (SH)
r. rôzni/various, 2017, 94' {OV/en/sk}

K 118:00 Rozbi moje srdce | *Crush My Heart* (CF)
r. Alexandra Makarová, 2018, 99' fic. {OV/en/sk}

K 2 18:30 Na dne | *Down and Out* (EC)
r. Birgit Bergmann, Steffi Franz, Oliver Werani, 2018, 91' doc. {OV/en/sk}

K 2 21:00 Neposlušnosť | *Disobedience* (AW)
r. Sebastián Lelio, 2017, 114' fic. {EV/x/sk}

K 121:30 Nehostinná krajina | *Hostile* (LNS)
r. Mathieu Turi, 2017, 83' fic. {EV/x/sk}

Mečiar | The Lust for Power

Kino Úsmev VSE Cinema

12:30 Amok | *Amok* (NO)
r. Kasia Adamik, 2017, 107' fic. {OV/en/sk}

15:00 Mečiar | *The Lust for Power* (SS)
r. Tereza Nvotová, 2017, 89' doc. {SV/en/x}

18:30 Inde | *Elsewhere* (SS)
r. Juraj Nvota, Marian Urban, 2018, 75' doc. {OV/sk/x}

21:00 Dubček | *Dubček* (SKCZ)
r. Laco Halama, 2018, 86' fic. {SV/en/x}

23:30 Vzburá | *Mayhem* (LNS)
r. Joe Lynch, 2017, 86' fic. {EV/x/sk}

Kino Tabačka

15:30 Robert Vano – Príbeh človeka | *Robert Vano: The Story of a Man* (VA)
r. Adolf Zika, 2018, 82' doc. {SV/en/x}

18:00 Krajina búrok | *Land of Storms* (FF)
r. Ádam Császi, 2014, 105' fic. {OV/en/sk}

Hannah | Hannah

KINOVOZEŇ R 609 Spišian z BA do KE

14:30 Gangsterdam | *Gangsterdam*
r. Romain Lévy, 2017, 100' fic. {OV/sk/x}

17:00 Vážený občan | *The Distinguished Citizen*
r. Gastón Duprat, Mariano Cohn, 2016, 118' fic. {OV/sk/x}

KINOVOZEŇ R 602 Tatrallandia z KE do BA

07:00 Paráda | *The Parade*
r. Srdjan Dragojević, 2011, 115' fic. {OV/sk/x}

9:15 Vyššia moc | *Turist*
r. Ruben Östlund, 2014, 118' fic. {OV/sk/x}

SPRIEVODNÉ PODUJATIA

17:00 Tabačka (veľká sála)
WOMANOFFICE: Filmujem, podnikám, som žena... | *WOMANOFFICE: I'm a filmmaker, an entrepreneur, and a woman...*
diskusia | panel discussion {xE}

20:30 Tabačka (dvor)
Krakow Street Band
koncert | concert
vstup voľný | free admission

Kam v Košiciach Kávičkári, do mesta!

Či presso, cappuccino, turek, čaj alebo osviežujúca limonáda, výber je na vás. Ale určite si svoj obľúbený nápoj vychutnajte v príjemných uličkách Košíc hemžiacich sa terasami, ktoré sú na to ako stvorené.

Spojenie kávy a filmu cítiteľ od prvého momentu, keď vstúpite do kaviarničky **Casablanca** (Biela 260/1). Ak sa vám zunujú slnečné lúče na letnej terase, skryť sa pred nimi môžete do štýlovo zariadeného vnútra, kde vám čašníci ponúknu nielen kvalitnú kávu, ale napríklad aj miešané drinky.

Chcete pokoj? Tak prečo by ste si nezašli na Bočnú ulicu 407/8 do **Pokhoia**. Terasa ako z dovolenkovej pohľadnice, výhľad na brečtanom obrastenú budovu, nad hlavami svietia žiarovky a ste len na pár krokov od rušnejšej Hlavnej ulice. Cez deň tam zrelaxujete hlavu a večer si tam môžete vypýtať kvalitné pivo.

Na letnú terasu láka aj Fest **Coffee & Drink Bar** (Hlavná 41). Hneď pod Urbanovou vežou si môžete vychutnať to, po čom túži váš smäd a v príjemnom prostredí pozorovať ruch festivalového mesta.

Držitelia akreditácií a cinepassov nájdu vo vybraných podnikoch označených logom ART FILM FEST zaujímavé zľavy.

ZS

V ďalších vydaniach Festivalového denníka vám prinesieme tipy na výstavy, zážitky pre deti alebo miesta na kúpanie.

The famous son of a famous father. Alexei German Jr. accepts the Golden Camera

It's important to express what disturbs you

To him, awards are a bonus, helping one to continue working. But the main point of a director's work is the inner feeling of triumph, a feeling that Alexei German Jr. no doubt knows well, given that his films, from his debut *The Last Train* to his latest *Dovlatov*, have commanded international attention. Košice will host two of them at this year's Art Film Fest.

Photo: Peter Reefe Kováč

Your father, Alexei German Sr., a famous director in his own right, didn't manage to finish his last film, *Hard to Be a God*. You and your mother finished it. Was it difficult putting a full stop at the end of your father's work?

No one knows how my father would have finished that film. He might have even reworked it completely. But we continued more or less along the lines that he'd intended. Was it difficult? Difficulty and complicatedness can't be measured, since you never know what to compare to. It was definitely hard, but I wouldn't want to exaggerate. Life, after all, is in principle a very unpleasant thing. And so compared to the usual unpleasantness of life, this was just another unpleasantness, albeit a possibly more complicated one. What bothers me is that we don't know how it would have turned out if my father had completed it. We don't even know if he'd have ended it, if it would have been this way, if he'd have released it...

Before we move on from these difficult subjects, the film we're speaking of is

primarily about evil. While making it, did you come to understand the essence of evil?

I never thought about that. It's difficult to say what evil is. The film isn't actually about evil itself, but the advent of evil, its various forms, and the impossibility of good prevailing in the end.

When speaking of your work, we can't ignore the prizes you've received. Your very debut, *The Last Train*, won an award at Venice and numerous others. What does such success right at the beginning of one's career mean for a young director?

Nothing special. But after you win an important prize, it gets a lot easier to find a girlfriend. *(laughs)* Everyone adores you, and then they all forget about it and start adoring someone else. But to me, awards aren't the main point. They're a bonus that helps you continue in your work. I try not to pay attention to awards, since there are good films that don't win a single prize, and there are bad films that win lots. It is, of course, pleasant to receive an award, and

I'm not saying I don't like getting them, but it shouldn't change one's character.

If, as you say, prizes aren't the main point of filmmaking, what is?

The inner feeling of triumph. That lovely feeling when you see how the individual parts – the work of the cinematographers, sound engineers, screenwriters and so forth – combine to form a harmonious whole. Another important feeling is when you get home in the evening and know you've accomplished something that day. And it's important to feel that you've expressed what disturbs you.

Here in Košice audiences will see two of your films. One of them is about an artist oppressed by the regime in the 1970s. Why did you choose *Dovlatov* of all people, a long unsung writer?

Since he wasn't Russian, he was an Armenian Jew, and a somehow paradoxical figure. While he lived, no one wanted to print his books, but after he died he became very popular. He suffered a deeply tragic fate, yet his stories are upbeat.

He was a physically attractive man with the look of an Italian who lived in cold St. Petersburg. He had many women, yet he ended up returning to his wife. It was this internal conflict of his that interested me, along with the opportunity to return to the city of my childhood, St. Petersburg.

What are your next creative plans?

First of all I plan to convalesce. Other than that I have lots and lots of plans; I'd say the worse I feel, or the more often a part of my body malfunctions, the more I immerse myself in my work. And so my plans are many – I want to make documentaries, a big film about women who fought in the war, as well as a small film.

Mária Mlaková

Dovlatov will be screened in the Golden Camera section on: **21 June, 6:30 pm,** Kulturpark 2 JOJ Cinema

The festival team recommends

A fun and frightening nightly diversion

With *Late Night Show*, you can take a fun, frightening breather from the demanding marathon of the other sections' more serious films. This year's selection even offers some stimulating, innovative approaches to established genre conventions, like the zombie horror comedy, the issue of migration and the ghost story.

Hereditary, the horror sensation of this year's Sundance, is a title no film connoisseur should miss. It tells the story of a family whose life, following their grandmother's death, is transformed into a terrifying ordeal, culminating in a shocking conclusion. At its Sundance premiere, the film was a darling of audiences and critics, who boldly compared it to classics of the genre such as *Rosemary's Baby*,

The Exorcist and Kubrick's *The Shining*. Along with the enthralling story and the dense atmosphere, the brilliant performances were singled out for praise, both those of the adult cast and particularly those of the child actors.

A prison doesn't have to be a place where you atone for your sins and mend your ways; on the contrary, it can be the first stop on a one-way train to an even deeper hell of violence and cruelty. Such is the premise of **Block 99** from director S. Craig Zahler. Three years ago, he debuted with the chilling western *Bone Tomahawk*. His latest film ventures out even further into the waters of grindhouse and exploitation films, a poetics much appreciated by certain audiences.

Hereditary
www.outnow.ch

And since I did use the word "fun" in connection with *Late Night Show* (albeit fun of a highly peculiar sort), I'd also like to draw your attention to the batshit-crazy comedy called **Mayhem**. In this straightforward tale of a rank-and-file office worker who, alongside his cute blonde accomplice, stands up to his superiors, the plot proceeds against a familiar, true-to-the-genre

backdrop limited to the confines of a skyscraper, where an outbreak of a virulent epidemic triggers a macabre version of dodgeball, transforming everyday office supplies into deadly weapons.

Adrián Žiška,
section programmer,
Late Night Show

Tvorcovia a protagonisti z filmu Rozbi moje srdce privítali zvedavé publikum.
Foto: Peter Stas

Francúzsky režisér Jérémy Comte predstavil svoj krátky film Fauve. Foto: Peter Stas

O autogramiádu hercov z nového filmu Dôverný nepriateľ bol veľký záujem.
Foto: Peter Stas

Tabačka zažíva každý deň čulý festivalový ruch. Boli ste sa tam už pozrieť?
Foto: Peter Stas

Režisér filmu Zakázaný Bergman Hynek Pallas odpovedal včera na otázky divákov.
Foto: Peter Stas

ORGANIZÁTORI: 		SPOLUORGANIZÁTORI: 					
FESTIVAL FINANČNE PODPORIL: 		GENERÁLNY REKLAMNÝ PARTNER: 		HLAVNÍ PARTNERI: 		TOTO PODUJATIE SA REALIZUJE VĎAKA PODPORE KOŠICKÉHO SAMOSPRÁVNÉHO KRAJA	
OFICIÁLNE AUTÁ FESTIVALU: 		OFICIÁLNY FESTIVALOVÝ HOTEL: 		LOGISTICKÝ PARTNER FESTIVALU: 		OFICIÁLNY FESTIVALOVÝ PREPRAVCA: 	
OFICIÁLNE DODÁVATELIA: 		HLAVNÍ MEDIÁLNI PARTNERI: 		REKLAMNÍ PARTNERI: 		PARTNERI: 	